

**UCHWAŁA NR LXVII/439/23
RADY MIEJSKIEJ W DOBIEGNIEWIE**

z dnia 18 grudnia 2023 r.

**w sprawie: przyjęcia 3-letniego Gminnego Programu Wsparcia Rodziny dla Gminy Dobiegniew na lata
2024-2026**

Na podstawie art. 176 pkt.1 i art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r.o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. 1426 z późn. zm.)w związku z art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) Rada Miejska w Dobiegniewie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Wsparcia Rodziny dla Gminy Dobiegniew na lata 2024-2026” stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Dobiegniewa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2024 roku

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Dobiegniewie

Marek Kowalczyk

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr LXVII/439/234

Rady Miejskiej w Dobiegniewie

z dnia 18 grudnia 2023 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY DOBIEGNIEW NA LATA 2024- 2026

I. WPROWADZENIE

Niniejszy program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w Gminie Dobiegniew w poprzednich latach.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełnienia tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Działania profilaktyczne kierowane są również do rodzin dotkniętych przemocą, zagrożonych ubóstwem i ubogich. Adresatami oddziaływań profilaktycznych są również rodziny zastępcze spokrewnione oraz usamodzielniający się wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko przekazując mu system wartości oraz tradycje. Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych, ale niestety również i negatywnych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny. Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różnorakie formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy docenić i ciągle udoskonalać. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, winna być kompleksowa i obiektywna. System wsparcia powinien obejmować zarówno rodziny biologiczne jak i zastępcze. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót do rodziny biologicznej.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego

gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego, lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, Szkoła, Sąd, Policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Dobiegniew na lata 2024-2026 opracowanego w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest strategicznym dokumentem Gminy Dobiegniew mającym na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie wykorzystując zasoby gminne. Realizowane w ramach Programu zadania będą koncentrować się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie przywracając jej zdolność do prawidłowego wypełniania ról opiekuńczych i wychowawczych.

II. ZADANIA PROGRAMU

Cel szczegółowy 1.: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka	
Zadania	wskaźniki realizacji działań
1) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	- liczba i formy udzielonej pomocy - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą
2) objęcie dożywianiem dzieci wymagających takiej formy wsparcia	- liczba dzieci korzystających z posiłków
3) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitoringiem
4) objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą	- liczba podejmowanych interwencji kryzysowych - ilość godzin dokonanego poradnictwa specjalistycznego
5) zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie kosztów pobytu dzieci w placówkach
Cel szczegółowy 2.: Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.	
Zadania	wskaźniki realizacji zadań
1) współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, poradnią psychologiczno- pedagogiczną, placówkami wsparcia dziennego, świetlicami środowiskowymi w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	- liczba podjętych interwencji - liczba osób objętych wsparciem - liczba konsultacji z pracownikami Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej
2) zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego - liczba osób i udzielonych porad z podziałem na kategorie problemowe

	- liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy
3) podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji, poradnictwa i terapii - udostępnianie literatury fachowej	- liczba i rodzaj działań - liczba rodzin objętych działaniami - rodzaj grup zawodowych zaangażowanych w działania
4) działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin, w których opiekunowie pozostają bez pracy, w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej	- liczba osób i rodzin objętych projektem - liczba osób, które ukończyły kursy zawodowe - liczba osób, które podjęły zatrudnienie w trakcie udziału w projekcie - liczba osób i rodzin objętych działaniami środowiskowymi, z podziałem na rodzaj działań
5) monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców	- liczba rodzin objętych monitorowaniem
6) umożliwienie funkcjonowania na terenie gminy rodzin wspierających	- liczba rodzin wspierających
7) monitorowanie sytuacji dzieci zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba	- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitoringiem i procedurami
8) w zależności od zdiagnozowanych potrzeb- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej pomocy asystenta rodziny	- liczba asystentów pracujących z rodzinami dysfunkcyjnymi w różnych aspektach życiowych - liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny

III. REALIZACJA PROGRAMU

Program realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobiegniewie przy współudziale Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w którego skład wchodzi przedstawiciele:

- a) Policji,
- b) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- c) Placówek oświatowych,
- d) Placówek ochrony zdrowia,
- e) Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej,
- f) Służby kuratorskiej przy Sądzie Rejonowym,
- g) Organizacji pozarządowych.

IV. DIAGNOZA

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Dobiegniew na lata 2024-2026 opiera się na analizie 4 następujących aspektów:

- 1. Rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.
- 2. Rodzin zastępczych na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej.
- 3. „Karty Dużej Rodziny ” prowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej.
- 4. Programu „Za życiem”.

Ad. 1 - ASYSTENTURA RODZINY

Asystentura rodziny polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny pochodzenia i rodziny dalszej, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych.

Podstawowym kryterium skierowania rodziny przez pracownika socjalnego do współpracy z asystentem są występujące problemy opiekuńczo - wychowawcze. Niemniej

jednak w każdym środowisku diagnozuje się szereg zjawisk społecznych, które tym problemom współtowarzyszą np.:

- bezrobocie
- niepełnosprawność
- alkoholizm
- ubóstwo
- przemoc w rodzinie
- bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego
- bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych.

Rezultatem pracy asystenta rodziny jest poprawa funkcjonowania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego. Rodzice uczą się nawiązywania pozytywnych relacji z dziećmi, a także między sobą, pozyskują wiedzę na temat metod wychowania, co pozytywnie wpływa na kształtowanie postaw. Członkowie rodziny nabywają umiejętności w radzeniu sobie w sytuacjach trudnych, są bardziej świadomi własnych emocji i lepiej wypełniają funkcje opiekuńczo- wychowawcze. Rodziny te objęte były również wsparciem w postaci usług opiekuńczych.

W sytuacji zdrowia lub zagrożenia życia dziecka pracownik socjalny podejmuje działania polegające na złożeniu wniosku do sądu o ograniczenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej.

Po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej pracownik socjalny kontynuuje prace z rodziną biologiczną w celu jej reintegracji. Asystent rodziny lub pracownik socjalny wspólnie z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej opracowuje plan pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej. Ocena sytuacji dokonywana jest wspólnie przez Koordynatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, pracownika socjalnego i asystenta rodziny. Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka formułowany jest pisemny wniosek do sądu o zasadność dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Efektem działań w obszarze interwencyjnym jest reintegracja rodziny bądź umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej lub adopcja.

W obszarze działań wspierających pracownik socjalny obejmuje wsparciem rodzinę, do której wróciły dzieci z pieczy zastępczej. Praca z rodziną reintegrowaną opiera się na diagnozie i opracowaniu planu pomocy.

W działaniach podejmowanych na rzecz rodziny pracownik socjalny podejmuje współpracę z instytucjami oświatowymi (najczęściej ze szkołami, przedszkolami), podmiotami leczniczymi, Koordynatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej, kuratorami sądowymi, policją.

Ponadto w zależności od problemów występujących w rodzinie współpraca z PUP, ZUS, sądem, organizacjami pozarządowymi, CIS, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Zespołem Interdyscyplinarnym.

Efekty podejmowanych działań:

1. przeprowadzenie rzetelnej diagnozy rodziny objętych pomocą,
2. zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia finansowego oraz pracy socjalnej,
3. rezultaty działań podejmowanych przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny:
 - a) poprawa funkcjonowania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego (edukacja rodziny w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego, rozwijanie kompetencji wychowawczych, budowanie prawidłowych więzi i relacji rodzinnych),
 - b) poprawa warunków mieszkaniowych rodziny,
 - c) podejmowanie nauki przez poszczególnych członków rodziny,
 - d) podejmowanie działań w obszarze aktywności zawodowej (podejmowanie zatrudnienia, nabywanie umiejętności poszukiwania pracy i konstruowanie dokumentów aplikacyjnych),
 - e) edukacja rodziny w obszarze dbania o zdrowie (podjęcie leczenia, pozyskanie orzeczenia o niepełnosprawności),
 - f) podjęcie działań w zakresie uregulowania sytuacji prawnej rodziny (wniosek do Sądu o ograniczenie/ pozbawienie władzy rodzicielskiej, wniosek o zasądzenie alimentów, staranie o odzyskanie władzy rodzicielskiej).

Potrzeby wynikające z realizacji zadań:

- Zwiększenie budżetu w zakresie zadań własnych w celu zabezpieczenia podstawowych potrzeb rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
- Podnoszenie kwalifikacji - szkolenia dla pracowników socjalnych, asystenta rodziny.

Tabela I. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2021- 2023 w gminie Dobiegniew

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	
Rok	Liczba rodzin

2021	13
2022	13
2023	8

Powyższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających z usług asystenta rodziny w ostatnich latach. Z powyższych danych wynika, że w 2023 roku nastąpił spadek liczby rodzin objętych tą formą wsparcia

Tabela II. Liczba zatrudnionych asystentów w latach 2021 - 2023 w gminie Dobiegniew

Liczba zatrudnionych asystentów	
Rok	Liczba asystentów
2021	1
2022	1
2023	1

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobiegniewie zatrudnia obecnie 1 asystenta rodziny, który może objąć wsparciem łącznie 15 rodzin.

Ad. 2 - PIECZA ZASTĘPCZA W GMINIE DOBIEGNIEW

Zgodnie z art. 176 pkt. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Rodzinna piecza zastępcza jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem. Podstawową przyczyną umieszczania dzieci w różnych formach opieki zastępczej jest brak realnej pomocy rodzinie zmarginalizowanej lub rodzinie w kryzysie. Gdy dziecko nie może dalej wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym rozwiązaniem dla bezpieczeństwa dziecka jest zapewnienie mu opieki w rodzinnej pieczy zastępczej, którą może być: rodzina zastępcza spokrewniona, rodzina zastępcza niezawodowa lub zawodowa oraz rodzinny dom dziecka. Małoletnie dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku dalszego kształcenia nie dłużej niż do 25 roku życia. W wyniku zmiany sytuacji prawnej dziecka (przywrócenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej), może ustać potrzeba sprawowania dalszej pieczy zastępczej.

Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzję o utworzeniu rodziny zastępczej, muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad dzieckiem, brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

W przypadku, gdy rodzice biologiczni nie mogą dalej wypełniać wobec swojego dziecka funkcji opiekuńczo - wychowawczych, zostają oni pozbawieni władzy rodzicielskiej, albo władza ta zostaje im ograniczona lub zawieszona na podstawie orzeczeń sądowych.

Najczęściej do rodziny zastępczej trafiają dzieci rodziców o ograniczonej i zawieszonej władzy rodzicielskiej. Jednocześnie zawiązanie rodziny zastępczej nie powoduje powstania więzi rodzinno-prawnej pomiędzy dzieckiem a rodzicami zastępczymi, nie powstaje też obowiązek alimentacyjny ani możliwość dziedziczenia przez dziecko.

Rodzina zastępcza ma na celu zapewnienie dziecku odpowiednich warunków rozwoju i wychowania, adekwatnie do jego stanu zdrowia i indywidualnych możliwości.

Tabela III. Liczba umieszczonych dzieci w pieczy zastępczej w latach 2021- 2023 wg danych OPS

Liczba umieszczonych dzieci w pieczy zastępczej w latach 2021- 2023 wg danych OPS		
Rok	Liczba umieszczonych dzieci	Łączna roczna kwota wydatkowana na utrzymanie dzieci w rodzinie zastępczej
2021	Rodziny zastępcze - 6	27 955,08 zł
	Domy Dziecka - 1	32 842,82 zł
2022	Rodziny zastępcze – 10	37 852,04 zł
	Domy Dziecka - 1	34 939,63 zł
2023 Stan na 31.X	Rodziny zastępcze – 12	35 140,54 zł
	Domy Dziecka - 1	32 632,36 zł

Z powyższej tabeli wynika, że z roku na rok liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej wzrasta. Niezwykle ważnymi w kolejnych latach będą więc działania zapobiegające takim sytuacjom. Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują również na rosnące koszty wydatków na ten cel.

Ad. 3 - KARTA DUŻEJ RODZINY

Formą wspierania rodziny jest również „Karta Dużej Rodziny” wprowadzona uchwałą Rady Ministrów nr 85 z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu dla rodzin wielodzietnych oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych.

Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci.

Przez rodzica rozumie się także rodzica zastępczego lub osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka.

Prawo do Karty Dużej Rodziny przysługuje także dzieciom:

- w wieku do 18. roku życia,
- w wieku do 25. roku życia – w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności,

ale tylko w przypadku, gdy w chwili składania wniosku w rodzinie jest co najmniej troje dzieci spełniających powyższe warunki.

Należy pamiętać, że prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny nie przysługuje rodzicowi, którego sąd pozbawił władzy rodzicielskiej lub któremu sąd ograniczył władzę rodzicielską przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, chyba że sąd nie pozbawił go władzy rodzicielskiej lub jej nie ograniczył przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do co najmniej trojga dzieci, prawo to nie przysługuje również rodzicowi zastępczemu lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka, w przypadku gdy sąd orzekł o odebraniu im dzieci z uwagi na niewłaściwe sprawowanie pieczy zastępczej.

Karta jest przyznawana bezpłatnie niezależnie od dochodu w rodzinie.

Prawo do posiadania Karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, który jest:

1. osobą posiadającą obywatelstwo polskie, mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2. cudzoziemcem mającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielony w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 oraz art. 186 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2020 r. poz. 35, 2023, 2320 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 159), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkuje z członkami rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
3. mającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom jego rodziny w rozumieniu art. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz.U. z 2019 r. poz. 293, z 2020 r. poz. 2023 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 159), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, po osiągnięciu odpowiednio 18. lub 25. roku życia otrzymują Kartę na okres ważności orzeczenia.

Realizacja programu dla rodzin wielodzietnych przez gminę jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej finansowanym z budżetu państwa. Gmina na obsługę wniosków o wydanie Kart Dużej Rodziny od 1 marca 2023 oraz na przekazanie ich rodzinom otrzymuje:

- 21,00 zł za obsługę jednej rodziny wielodzietnej, bez względu na ilość członków tej rodziny;
- 6,00 zł za wydanie jednej karty, jeśli po wydaniu kart członkom rodziny wielodzietnej nastąpi zmiana w liczbie członków rodziny, która skutkować będzie koniecznością wydania kolejnej karty;
- 4,00 zł za wydanie duplikatu Karty oraz wydanie karty tradycyjnej – w przypadku gdy członkowi rodziny wielodzietnej, na jego wniosek, udostępniona już została karta elektroniczna wynosi
- 13,00 zł w przypadku przyznania duplikatu kart,

- 10,00 zł domówienie tradycyjnej formy Karty, gdy wnioskodawca posiada już Kartę elektroniczną

Tabela III. „Karta Dużej Rodziny” prowadzona w Ośrodku Pomocy Społecznej w latach 2021- 2023

Liczba pozytywnie zrealizowanych wniosków o wydanie „Karty Dużej Rodziny” w latach 2021- 2023		
Rok	Liczba wydanych kart tradycyjnych	Liczba wydanych kart elektronicznych
2021	49	49
2022	135	138
2023	99	99

Powyższa tabela przedstawia liczbę pozytywnie zrealizowanych wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny w latach 2021-2023. Od początku trwania programu Karta Dużej Rodziny wydano 1 168 kart elektronicznych i 1 162 kart tradycyjnych. W 2022 roku zauważalny jest duży wzrost liczby pozytywnie rozpatrzonych wniosków o Kartę Dużej Rodziny.

Ad. 4 - PROGRAM „ZA ŻYCIEM”

Program „Za Życiem” jest skierowany do rodzin z dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o lekkim lub umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności określonym o przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Skierowany jest również do dzieci i młodzieży posiadających odpowiednią opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno- wychowawczych, o których mowa w przepisach ustawy o systemie oświaty, i ich rodzin.

Podstawę prawną programu stanowi art. 12 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. poz. 1860).

Głównym celem Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” jest umożliwienie rzeczywistej i pełnej integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz wsparcie

psychologiczne, społeczne, funkcjonalne i ekonomiczne ich rodzin poprzez m.in. zapewnienie dostępu do wszechstronnej opieki nad kobietą w okresie ciąży, porodu i połogu, rozwój wsparcia środowiskowego dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, podniesienie jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej, wsparcie rodziców, opiekunów i członków rodziny w realizacji codziennych obowiązków domowych, aktywizacja organizacji pozarządowych w budowie systemu wsparcia dziecka i rodziny czy też promowanie wartości rodzinnych w społeczności lokalnej.

Informacje na temat programu „Za życiem” można uzyskać: w przychodni, szpitalu, ośrodkach pomocy społecznej, w instytucjach wsparcia rodziny, od asystenta rodziny.

Z uprawnień może skorzystać:

- każda kobieta, w ciąży i jej rodzina (w zakresie informacji i poradnictwa na temat rozwiązań wspierających rodzinę),
- rodziny, w których przyjdzie albo przyszło na świat ciężko chore dziecko. Oznacza to:
 - ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo
 - nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu,
- kobiety, które otrzymały informację o tym, że ich dziecko może umrzeć w trakcie ciąży lub porodu,
- kobiety, których dziecko zmarło bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych,
- kobiety, które po porodzie nie zabiorą do domu dziecka z powodu:
 - poronienia,
 - urodzenia dziecka martwego,
 - urodzenia dziecka niezdolnego do życia,
 - urodzenia dziecka obarczonego wadami wrodzonymi albo śmiertelnymi schorzeniami.

Podstawą do skorzystania z uprawnień jest zaświadczenie, które potwierdza ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu. Zaświadczenie o chorobie, powstałej w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, możesz otrzymać od lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, który:

- posiada specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii.

Ponadto, zaświadczenie wydane przez:

- lekarza podstawowej opieki zdrowotnej,
- lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, który posiada specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii,
- specjalistę w dziedzinie pediatrii, uprawnia dzieci do 18 r. ż do:
 - skorzystania z wyrobów medycznych, na zasadach określonych w ustawie „Za życiem”,
 - korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach.

Każda kobieta w ciąży ma prawo do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach.

Oznacza to, że:

- świadczenia ambulatoryjnej opieki specjalistycznej i świadczenia szpitalne powinny być udzielone tym osobom w dniu zgłoszenia,
- jeżeli udzielenie świadczenia w dniu zgłoszenia nie będzie możliwe, powinno ono zostać zrealizowane w innym terminie, poza kolejnością wynikającą z prowadzonej listy oczekujących,
- w przypadku świadczeń ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (AOS) świadczenie powinno zostać udzielone nie później niż w ciągu 7 dni roboczych od dnia zgłoszenia.

Dokumentem potwierdzającym powyższe uprawnienia dla kobiet w ciąży jest:

- zaświadczenie od lekarza potwierdzające ciążę wraz z dokumentem potwierdzającym tożsamość pacjentki.

Każda kobieta w ciąży i jej rodzina może skorzystać z pomocy i wsparcia asystenta rodziny. Asystent rodziny, jest zatrudniony w jednostkach organizacyjnych systemu wspierania rodziny lub w instytucjach pozarządowych działających na zlecenie samorządu gminy.

Asystent rodziny:

- udzieli informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny,
- będzie mógł reprezentować rodzinę przed instytucjami i urzędami,
- udzieli wsparcia psychologicznego,
- udzieli pomocy w przezwyciężaniu problemów wychowawczych udzieli pomocy prawnej,
- będzie wspierał w realizacji codziennych obowiązków.

Można również skorzystać z dodatkowych uprawnień takich jak:

1. Okres okołoporodowy

- badania, które wykrywają potencjalne nieprawidłowości w ciąży (diagnostyka prenatalna),
- od 4 do 9 dodatkowych wizyt położnej w opiece nad dzieckiem (tzw. wizyty patronażowe) oraz większa ilość wizyt poradnictwa edukacji przedporodowej. Od 21 tygodnia ciąży do rozwiązania, położne przygotowują będą kobiety do porodu i rodzicielstwa; edukacja przedporodowa dotyczyć będzie porodu, porożu, karmienia piersią i rodzicielstwa,
- poród w szpitalu na najwyższym specjalistycznym poziomie (III poziom referencyjny)- zgodnie ze wskazaniami lekarskimi,
- koordynowana opieka nad kobietą w ciąży, zwłaszcza w ciąży powikłanej. Podczas porodu i porożu kobieta będzie miała zapewnioną opiekę położniczą, w tym zabiegi wewnątrzmaciczne, zgodnie ze standardami opieki położniczej nad ciążą i ciążą patologiczną. Noworodek będzie mieć zapewnioną opiekę neonatologiczną,
- wsparcie kobiety karmiącej piersią (poradnictwo laktacyjne), zwłaszcza, jeśli dziecko urodziło się przed ukończeniem 37 tygodnia ciąży lub ważyło w chwili porodu poniżej 2500 gramów.

2. Dziecko z orzeczoną niepełnosprawnością

- porady jak pielęgnować i wychowywać dziecko,
- pierwszeństwo w udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej,
- pomoc psychologiczna dla rodziców,
- rehabilitacja lecznicza,
- wyroby medyczne, takie jak pielucho-majtki, cewniki, protezy- na podstawie zlecenia upoważnionej osoby,

- zakup leków poza kolejnością,
- opieka nad dzieckiem na czas urlopu bądź odpoczynku (tzw. opieka wytchnieniowa). Rodzicom oraz opiekunom przysługuje do 120 godzin takiej opieki. Będzie ona zapewniona:
 - w dziennych ośrodkach wsparcia- placówkach całodobowych,
 - w placówkach systemu oświaty (np. szkołach),
 - w ramach umowy z organizacją pozarządową na opiekę nad dzieckiem- również indywidualną,
 - przez udział osoby niepełnosprawnej w różnych formach wypoczynku zorganizowanego,
- opieka poprawiająca jakość życia osób w ostatniej fazie choroby (opieka paliatywna i hospicyjna w warunkach domowych lub stacjonarnych),
- kompleksowe usługi opiekuńcze i rehabilitacyjne,
- inne świadczenia wspierające rodzinę, w tym pomoc prawna (prawa rodzicielskie i uprawnienia pracownicze),
- informacje o innych formach wsparcia zawartych w ustawie „Za życiem”.

3. Jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł

Przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka (tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeśli wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka) bez względu na dochód, po wypełnieniu stosownego wniosku oraz podpisaniu zawartych w nim oświadczeń i dołączeniu wymaganych dokumentów.

Tabela IV. Liczba rodzin objętych jednorazowym świadczeniem w wysokości 4000zł na lata 2021-2023

Liczba rodzin objętych jednorazowym świadczeniem w wysokości 4000zł na lata 2021-2023		
L.P	Rok	Liczba rodzin
	2021	0
	2022	1
	2023	2

Z powyższych danych wynika, że z roku na rok notuje się wzrost rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wysokości 4000zł

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Dobiegniew na lata 2024-2026 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Dobiegniew.

VI. MONITORING

Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobiegniewie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw. Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Dobiegniew jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedstawiane będzie Radzie miejskiej w Dobiegniewie roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

VII. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Dobiegniew na lata 2024 - 2026 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć szanse rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności. Aby osiągnąć zamierzone cele, w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje,

placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie ich sytuacji, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.) Rada Gminy uchwała Gminny program wspierania rodziny dla Gminy Dobiegniew. Program ten obowiązuje przez 3 lata.

Niezbędnym elementem uchwały jest wprowadzenie rozbudowanego systemu profilaktyki oraz intensyfikacja działań na rzecz rodziny wychowującej małoletnie dzieci, przeżywającej trudności.